

SLOVENE

Ilustrati:
Enostolpna petlitrsna (72 mm):
za enkrat po 18 v
za dvakrat „ 15 „
za trikrat „ 13 „
za večkrat primeren popust.
Poročena oznaka, zabavice, osmrtice itd.:
enostolpna petlitrsna po 2 v.
Poslano:
enostolpna petlitrsna po 40 v.
Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
dolge in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; nehranirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 8. — Račun
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Junaštva naših kranjskih alpincev.

V Ljubljano je došel te dni pod-
polkovnik 27. bramborskega pešpolka
g. Brückner. Ranjen je bil na sever-
nem bojišču od šrapnela v desno spod-
leht. Četudi rana še ni zaceljena in de-
sna roka še zelo oslabiljena, vendarle
opravlja vojaško službo v Ljubljani,
dokler se ne more povrniti na polje
slave.

Predvčeraj je g. podpolkovnik po-
setil g. deželnega glavarja, da mu pove,
kako junaško se je boril kranjski do-
mobranski pešpolk na severnem bojišču.
»Občudovanja vredni kot vojaki in
ljudje«, tako se je izrazil o naših Kranj-
cih. Ko jih je peljal v dežju sovražnih
šrapnelov proti sovražnim pozicijam,
so izvršili povelja hladnokrvno in to-
čno kakor na vežbališču. Kratko: zadr-
žanje naših rojakov pred sovražnikom
je bilo sijajno in veličastno. — Hrab-
rost neoprežna. — Ravno tako zadr-
žanje ranjencev na obvezališču. Ni se sli-
šalo niti stoka. Vsi so moško in tiho
prenašali bolečine. Ves polk je navda-
jala le ena misel, le ena volja: zmagati
ali umreti!

Zelo pohvalno je bilo tudi obnašanje
našega moštva napram gališkemu pre-

bivalstvu. Niti najmanjše pritožbe ni
bilo. Občevali so naši junaki z vsakim,
Poljakom, Rusinom in tudi židom pri-
jazno in ljubeznjivo. Tako so se odliko-
vali tudi po zgolj človeških in krštan-
skih svojstvih.

Podpolkovnik Brückner je izrecno
povdaril, da izgube našega vrliga
bramborskega pešpolka od daleko ni-
so tako velike, kakor se je govorilo.
Kljub neusahljivi bojevitosti, nepresta-
nega napadanja sredi sovražnega ogn-
ja, je še par tisoč neranjenih mož, od
zgub pa ogromna množina le tako ra-
njenih, da jih je mnogo že okrevalo a
drugi so na poti popolnega okrevanja.

Z veseljem bo seznela cela dežela
zaslužno pohvalo kranjskih junakov iz
poklicanih ust. Z veseljem pa tudi vest,
da zgube nikakor niso tako hude kot
se je govorilo.

Junaškemu podpolkovniku Brück-
nerju pa, ki je poklican v kratkem pre-
vzeti poveljstvo polka na bojišču, želi-
mo, da s svojim kranjskim polkom do-
seže še mnogo lavorik in ga pelje od
zmage do zmage v čast in blagor skup-
ne avstrijske domovine.

Bagdadska železnica.

Prvi načrt.

Bagdadska železnica je prvi sprožil
že pred 40 leti direktor nemškega denar-
nega zavoda »Deutsche Bank«, G. Sie-
mens. Takrat ni mislil niti oddaleč, da naj
bi bilo podjetje pretežno nemško, nego je
samo kot finančnik in industrijec izprevi-
del, kako bi se tako podjetje ugodno raz-
vijalo, in ga je zato priporočal na med-
narodni podlagi. Nemci, Angleži in Fran-
cozi naj bi se ga lotili. Potoval je v London
in v Pariz, pa brez uspeha, pač pa je An-
gležem vzbudil sum in, zato tudi odpor
proti nameravani progi.

Siemens je zlasti dokazoval, kako
važnega gospodarskega pomena je skozi
sredo Male Azije in Mezopotamije želez-
nica, ki bi vezala Črno morje z Indijskim
oceanom in po stranskih progah s Sredo-
zemskim morjem, — hrbitišče ogromnega,
za najintenzivnejše obdelovanje sposob-
nega, izredno plodovitega ozemlja. Bag-
dad, že oddavna trgovsko središče kara-
vanskega prometa od Perzije, Indije in od
Arabije, bi se z železnico čudovito dvig-
nil. Tri luke: Hajdapaša v Črnem morju,
Alexandrette v Sredozemskem morju in

Basora blizu Perškemu zalivu, bi bile
zvezane z njo. Basora pri Chat-el-Arabu
je že zdaj sposobna, da sprejema srednje
trgovske ladje; voda je tam 9 metrov glo-
boka. Po reki do Perškega zaliva ni da-
leč; lahko se pa tudi Basora zveže s Ko-
vajtom, na vso moč pripravnim pristani-
ščem v tem zalivu. Angleži so mislili, da
iz teh načrtov ne bo nič; nedavno smo pe-
čuli od njih, da jim je 100 kilometrov te
železnice tako škodljivih, kakor ena nem-
ška bojna ladja.

Organizacija.

Siemensov načrt se je izvršil Nemcem
v prilog. Nemška vlada je spoznala nje-
gov pomen, posegla je krepko vmes in po
dolgih pogajanjih, ki so jim Angleži na-
gajali, kar so le mogli, se je dosegel spo-
razum s Turki. Osnovala se je »Cesarška
otomanska bagdadska železnična družba«
(La société impériale ottomane des che-
mins de fer de Bagdad). Kapitala so vlo-
žili 40% Nemci, po 30% pa Švicarji in
Francozi. V direkciji je 11 Nemcev, 4
Turki, 8 Francozov, 2 Švicarja in, reci in
piši: 1 Avstrijec. Generalni direktor je
Nemec. Družbin kapital znaša 500 milijo-

nov mark. Od Turčije se je doseglo, da je
prevzela jamstvo za železnico, in sicer za
4500 frankov na leto in kilometer. Denar
je torej sam po sebi zelo dobro naložen in
se že vsled garancije lepo obrestuje. Tur-
čija tudi nima škode. Družba je dobila,
kar je imela garantiranega, in Turčija je
imela zadnje desetletje 15.400.000 kron
čistega dobička.

Proga.

Leta 1888. se je jel graditi prvi del od
obali Črnega morja vstric Carigrada do
Konije; leta 1903. pa od Konije v Bagdad.
Materijal so dale nemške tvrdke, delajo
večinoma domačini ob vodstvu pretežno
nemških tehnikov. Proračunano je bilo,
da se do Bagdada dovrši proga do leta
1918.

Tako-le gre cela proga: Od obali
proti jugovzhodu na Eski Šehir; odtam
proti jugu v Afium Karabissar; tam se pri-
druži progji iz Smirne, ki so jo zgradili An-
gleži (1857) kot začetek svoje prvotno na-
meravane proge, ki so jo hoteli izpeljati
preko Mossula v Bagdad, preden je prišel
Willex s svojim načrtom. Od Afiuma gre
proga preko Konije, Eregli, Bulgurin v
Adano. V Adani se združi s to progjo
kratka železnica od pristanišča Mersine,
ki so jo tudi Angleži zgradili, katero je pa
bagdadska družba kupila zase. Iz Adane
pojde glavna proga proti vzhodu v Osma-
nit, od tam na jug zvezna proga do Ale-
xandrette, kjer že zdaj »Deutsche Bank«
pogloblja pristanišče, da bo sposobno tudi
za vojne ladje. Od Osmanita pojde želez-
nica v Alepo, odkoder se odcepi južna
proga na Damask in tam zveže na eni
strani z Bejrutom, na drugi pa s Hedža
zeleznico, ki je izpeljana do Meke. Od
Alepa proti vzhodu preko Harana in He-
lifa v Mosul, odtam pa na jug v Bagdad in
naprej do Bosre (Basore). Iz Bagdada je
pa še tudi načrtana severovzhodna proga
do Hanikina ob perški meji, kjer se ima
izpeljati zveza do Teherana in še dlje v
perški notranjosti.

Povedali smo že, da je dosedaj izde-
lena proga visoko aktivna. Izvažajo opij,
vino, pšenico, svilo, bombaž, sadje, ki rodi
po večkrat pa leto, uvažajo pa industrialne
izdelke. Anatolski kmet je že v tem krat-
kem času zelo napredoval v umnem kme-
tinstvu; najmodernejših poljedelskih stro-
jev je nemška industrija že mnogo razpe-
čala med njimi. Muhadžiri, muslimski iz-
seljenci iz bivših turških pokrajin, so se
med balkansko vojsko in po nji v velikem
številu priselili tod.

Voznina se je znižala na eno četrtino
prejšnje; na času se silno mnogo pridobi.
Iz Berolina se bo prišlo v Bagdad v šestih
dneh; iz Londona v Bombay v enem tednu;

zdaj je za to pot treba treh tednov. An-
gleško-indijska pošta bo morala vsa po ti
poti; na stotisoče muslimskih romarjev na
leto, ki morajo zdaj po dolgi in nevarni
karavanski poti iz Perzije, Indije, Rusije
in turških pokrajin do Hedža-železnice, bo
tudi v svojo in njihovo korist ta železnica
prevajala.

Melioracija.

Bagdadska družba skrbi tudi za me-
lioracijo. Prvi načrt se že izvršuje. 50.000
hektarov lepega ozemlja krog Konije se
ima preskrbeti z vodo. V ta namen se gradi
200 km dolg kanal iz bejšehirskega jezera,
poleg katerega se je zajelo še nekaj manj-
ših rek. Računa se, da bo na tem prostoru,
ki zdaj pridelava krog 2000 vagonov žita na
leto, zrastle polje najmanj 20.000 vago-
nov. Tvrdka Fil. Holtzman & Co. iz Frank-
furta je prevzela vse delo za 20 milijonov
frankov.

Drugi načrt obsega 500.000 ha v adan-
ski pokrajini. Gre predvsem za to, da se
povzdigne pridelovanje bombaža, ki je že
zdaj od leta 1905. do leta 1911. vsled pri-
zadevanja »Deutsch-levantinische Gesell-
schaft« (sedež: Draždane) narastel za
40.000 bal (po 200 kg) na leto. Po naročilu
turške vlade ima tudi to delo izdelati prej
imenovana tvrdka.

Tretji načrt se tiče 5.000.000 ha v
Mezopotamiji. Izdelal ga je že večkrat
imenovani Willeox; proračunan je na 8
let; na tem melioriranem, z vodo preskrb-
ljenem ozemlju bo na leto zrastle 1 milijon
ton pšenice in 2 milijona ton bombaža in
se prerediti na milijone govedi in ovac. Z
železniškim inženirjem hodi torej roko v
roki vodno-stavbni tehnik z ogromnimi go-
spodarskimi prognozami.

Povedali smo že v enem prejšnjih
čankov, kako je Nemčija iz gospodarskih
ozirov pustila vsako germanizirajočo poli-
tiko v pokrajinah, ki jih po bagdadski
železnici odpira svojemu in svetovnemu
prometu. Vsenemški načrt, naj bi se Ana-
tolija kolonizirala z Nemci, je padel, ka-
kor mora pasti vsak šovinističen načrt
tudi drugod. Nemška vlada je pač dosled-
nejša in krepkejša, zato celo proti šovi-
nizmu razumnejša, nego naša, ali recimo,
nego je bila naša doslej. Če ne drugod, bo
morala germanizatorne omejeence pri nas
srečati pamet iz Berolina.

Bagdadska železnica in Avstrija.

Nemčija vodi bagdadsko železnico.
Svet se je tudi tu delil brez nas. Ne poza-
bimo pa, da ne more nemško blago dru-
god, nego skozi Avstrijo in Balkan. Go-
spodarska politika narekuje Nemčiji, da
se poteguje za teritorialno integriteto
Turčije; ravno ta jo pa tudi zdaj bolj, nego

LISTEK.

Iz slavnih bojev 17. pešpolka v Galiciji.

BITKA PRI GOLOGARCU IN GRODEKU.

Vojak 17. pešpolka nam je tako-le
pisal boje, katerih se je sam udeležil:
Tri dni smo korakali po tej pusti
Galiciji, preden smo prišli do sovraž-
nika. Po cestah je bilo pedenj visoko
trhu; kadilo se je tako, da se drug
tega nismo videli. Po obrazu nam
je bil pot, na katerega se je prijemal
trhu, da se je skorja po obrazu nare-
žila, ki sem jo sproti luščil.

Nekega jutra gremo skozi revno
vase, ki je štela kakih 40 števil. Hiše
so bile nizke, iz ilovice narejene in s
slamo krite. Človeka ni bilo nobenega,
le taka lačna krava in prešič je leial
krog svoje koč. Skozi vas je tekla
umazana voda, v kateri je bilo nekaj
rac in gosi, ki so se neprestano drle.
Potem smo korakali naprej med veliki-
mi njivami krompirja in požetega ov-
sa, ki je bil pripravljen za mlatev, pa
so ga ljudje pustili in zbežali.

Zelo utrujeni, lačni in žejni smo
korakali dalje; vsakemu se je glava
povešala, nobeden ni izpregovoril bese-

de. Krog 2. ure popoldne smo imeli
kratek počitek ob kraju ceste, da je šla
artiljerija naprej. Naenkrat zaslišimo
gromenje topov in ropotanje strojnih
pušk. Začeli smo vriskati in peti in v
hipu smo pozabili na težo tornistre, na
lakoto in žejo; vsak je tiščal naprej in
želel prej ko mogoče priti do sovražni-
ka. Gromenje topov in ropotanje stroj-
nih pušk se nam je zdelo kakor bi god-
ba igrala. Vsi veseli smo korakali še
cel popoldan in celo noč. Ponoči smo
opazovali na nebu odsvit ognja; vse ne-
bo je žarelo. Krog 3. ure čez polno
dospeli čez neki hrib, kjer smo imeli
lep razgled proti sovražniku; opazova-
li smo, kako so gorele vasi. Našli sem
sedem gorečih vasi. Ko je napočil dan,
smo z nepopisnim veseljem in najlepšo
disciplino, ki so jo naši fantje dobro
držali, odkorakali v ogenj. Komaj smo
korakali 1000 korakov, so nas že začeli
obstipati šrapneli in granate. A kranj-
ski fantje se niso dosti zmenili za to;
še z večjim navdušenjem smo tekli na-
prej. Tedaj so nas začele muhe obleta-
vati — krogle iz pušk. Sedaj je bilo
treba pred vsem dognati, odkod te mu-
he lete. Takoj zagledamo pred seboj
krite postojanke, v katerih so bili Rusi
do glave zakopani. Tekli smo še kakih
200 metrov naprej, ko dobimo salve iz
strojnih pušk, ki so bile čisto zakopane

v tleh. Hitro smo jim odgovorili iz
pušk, nato pa zopet hitimo naprej.
Kmalu zagledamo, da se Rusi umičejo.
Imeli smo že precej izgub, pomoči od
zadaj nobene; komaj se pripravimo k
naskoku, nas že obsujejo šrapneli. Ko
so malo prijenjali, smo naskočili Ruse
z bajoneti. Ko smo prišli do njih, so
puške proč pometali in s povzdignje-
nimi rokami prosili milosti, a razjeze-
ni naši fantje niso bili razpoloženi za
prizanašanje. Naposled smo morali na-
zaj, ker je Rus pomoč dobil, mi smo bili
pa že izmučeni, ker se je naš bataljon
boril proti trem ruskim polkom. Izgub
so Rusi imeli štirikrat več nego mi.
Ruski pešci slabo streljajo, nasprotno
so pa pri nas izvrstni strelci; katerikoli
Rus je glavo pokazal, je padel.

Bojevali smo se neurenihoma 13
dni. Najhujši boj je bil dne 8. septem-
bra pri Grodeku v bližini Lvova. Dva
dni smo varovali mesto Grodek, ki je
povečini gorelo. Dne 8. septembra ju-
traj smo dobili povelje, da primemo
sovražnika južno od mesta Grodek in
ga zapodimo nazaj. Ko je napočil dan,
smo v vojnih vrstah odkorakali na-
prej. Komaj pridemo kakih 500 kora-
kov od mesta, so že začeli leteti šrap-
neli in granate in padati kakih 100
korakov od nas. Norčevali smo se, češ,
poglejte, kako je Rus neumen; več kot

100 šrapnelov in granat je mislil nam
poslati, pa ga je goljufalo. Rekel sem
tovarišem: »Fantje, to je ruski »kofe«.
Tulenje granat je bilo tako, da se je
kar zemlja tresla. Mi smo pa z nekim
svetim navdušenjem korakali in se po-
govarjali med seboj: »No, danes jih pa
bomo!« Bil sem na levem krilu bata-
ljona; krogle so padale kakor dež, a
zadela me ni nobena. Med potjo smo se
večkrat ustavili ter sem z daljnogled-
dom opazoval sovražnika, ki je bil pred
nekim gozdom v tla zakopan. Ker pa
na tako daljavo še nismo mogli stre-
ljati na tako skritega sovražnika, smo
morali iti vedno in vedno zopet na-
prej. Ko smo prišli na 500 m, smo pri-
čeli streljati. V tem hipu dobimo iz
bližnjega gozda hud ogenj iz strojnih
pušk, ki nam je veliko škode napravil.
Držali smo se na tem mestu kaki 2 uri;
naprej nismo mogli, ker nismo dobili
pomoči. Imel sem na levi strani dve
krdeli in sem večkrat zakričal, naj hi-
tro streljajo, a nihče me ni več slišal.
Samo enega korporala sem še imel, ki
mi je pomagal streljati; neprestano sva
streljala 1 uro, potem je korporal pa-
del, jaz sem pa dobil v levo nogo dve
krogli. Vendar sem še dvema mrtvima
tovarišema poleg sebe obrat patrone
in streljal še kake pol ure; potem pri-
leti granata, mi prelomi puško čez pol

kaj prepričuje, da je brez močne Avstrije njeno delo ob uspeh. Samo z našo pomočjo se morejo na Balkanu ustvariti razmere, ki ji bodo omogočevale prosto pot do Basso. Rusi vdinjana Srbija služi angleškimi namenom. Ko se po vojski — Bog daj, da kmalu — rešijo balkanska vprašanja in se naša država okrepí z novim ozemljem, bo tem važnejša za pot na bližnji vzhod. Pa še nekaj! Južni Slovan, po številu ojačen, bo postal za to pot najvažnejši faktor, in preko njegovega vprašanja ne bo mogel na dnevni red, kdor bo hotel mirnih trgovskih zvez z Malo Azijo in Mezopotamijo. Tudi naš Trst, zlasti pa Dalmacija, se bosta dvignila v novem sijajnem razvoju.

Hrvatje in vojska.

V »Österreichische Rundschau« z dne 1. oktobra piše neki hrvaški politik: Ko so dospela prva poročila z srbskega bojišča v javnost, se je reklo, da so se »jugoslovanski« polki slavno odlikovali in s tem dokazali, da ni naša velesrbska propaganda odmeva med Jugoslovani v monarhiji. Iz tega se pač razločno sliši, da javnost ni pričakovala tega junaštva in je bila vsled tega prijetno presenečena. Šele pozneje je konstatiralo neko poročilo, da so vedno cesarju zvesti Hrvatje dokazali svojo junaško požrtvovalnost. Torej še danes ne poznajo niti na Dunaju niti v Budimpešti resničnih razmer v jugoslovanskih deželah monarhije, ker sicer ne bi bili ne trenutek presenečeni o herojski hrabrosti in junaški požrtvovalnosti Hrvatov. So v monarhiji, posebno v njeni vzhodni polovici mogočni faktorji, kojih vest nasproti Hrvatom ni čista in se boje povračila, toda tudi ti faktorji ne poznajo Hrvatov. Ob uri skupne nevarnosti poznajo Hrvatje le monarhijo, za katero so v teku stoletij prelili cele reke krvi.

Tudi danes ne poznajo razmer na slovanskem jugu monarhije niti na Dunaju niti v Budimpešti, sicer bi pač morali vedeti, da od hrvaško-srbske koalicije izdana in v Beogradu z veseljem sprejeta parola o narodni edinosti Hrvatov in Srbov boleha na notranji neravnici, kajti Hrvati in Srbi niso bili nikoli en narod in ne bodo. Dr. Ante Starčević, ustanovitelj stranke prava, imenuje Srbe »pred turškimi vislicami pobegle Kucovlahe«, ki so se naselili na hrvaškem ozemlju in sprejeli hrvaški jezik. Njegov antipod, srbski zgodovinar Hilarij Ruvarac, priznava na podlagi zgodovinskih raziskavanj, da mogočen del onih elementov, ki se danes naziva Srbe, ni srbskega, ampak kucovlaškega pokolenja. In tudi veliki antropolog Rudolf Virchow

Naša politika ima pravico, ima dolžnost, da z vsemi silami zacilja nova pota našemu gospodarskemu razvoju. Orient se odpira nam, francoskemu in angleškemu vplivu pa zapira. Nemogoče si je misliti, da naj bi služila Nemčiji samo za prehod do vzhodnih trgov in s tem do blagostanja. Tega tudi pameten nemški politik ne more misliti. Iznova pa vprašujemo: Ali more pameten Lah prezreti, da mu je tudi za gospodarske koristi v bližnjem azijskem vzhodu edino pravo mesto v zvezi z nami?

pravi na podlagi globokih in vestnih antropoloških študij na kraju samem v Bosni in Hercegovini, da bivata v teh deželah dva različna naroda, eden od teh so muslimi in katoliki, drugi pa Srbi. Trije duševni heroji so prišli torej vsak po drugem potu do istega rezultata. Kdor je bil val le nekaj let z odprtimi očmi na slovanskem jugu, spozna takoj veliko razdaljo in razliko splošnega habita med bosnijskimi katoliki in muslimi na eni in Srbi se imenujočimi ortodoksi na drugi strani. Hrvati in Srbi niso ne politično, ne narodno, niti ne etnično en narod. Hrvati so edini zastopniki zapadne kulture ter do mozga dinastični in zvesti monarhiji, medtem ko Srbi predložujejo nepopačen bizantinizem v vseh njegovih emanacijah. Ako bi bili vse to na Dunaju in v Pešti vedeli, ali bolje rečeno, hoteli vedeti, se ne bi bilo treba niti trenutek čuditi brezprimerni hrabrosti hrvaških polkov na krvavih višinah Lješnice in Loznice.

Na lastne oči je bilo treba videti, kako mogočno je bil navdušen hrvaški narod, ko ga je vladar poklical pod zastavo. Velikansko navdušenje naroda, ki se je izlivalo v živio-klice na vladarja, v prepevanje kraljeve himne in »Liepa naša domovina«, se je pojavilo v prvem trenutku ob napovedi vojne ter doseglo svoj višek v manifestacijah proti Srbom.

Hrvatje in vojska! — Z vihrajočimi zastavami, navdušeni in hrabri gredo Hrvatje v boj, polni zaupanja v zmago našega orožja. Kolikor morejo k zmagi pripomoči, bodo gotovo storili s tradicionalno požrtvovalnostjo. In ko bo priborena zmaga, sovražnik poteptan in strti, ali se bo pač tega spominjalo, kar so Hrvati storili in pretrpeli, ne da bi le en trenutek omahovali v svoji podedovani zvestosti do vladarja in monarhije? Upajmo da, kajti iz te vojne bo izšla monarhija pomlajena in okrepljena; vojna bo napravila pot dobi zadovoljnosti vseh narodov. K temu pomagaj Bog!

Ofenziva združenih avstrijskih in nemških čet na severu. — Uspehi naših čet proti ruskim upadom na Ogrsko.

Na rusko-gališkem bojišču so združene avstroogrške in nemške bojne sile zopet pričele z ofenzivo. Ofenzivno gibanje se je začelo 28. septembra. Kakor smo že včeraj poročali, so avstroogrške čete pri Bieczu naletele na močno rusko kavalerijo in jo razpršile. Tudi severno od Vissle so združene čete preganjale rusko kavalerijo. V bližnjih dneh je pričakovati večjih spopadov, iz katerih se lahko razvije nova bitka.

V Karpatih Rusi niso imeli sreče. Vpad čez prelaz Uzsoh je bil popolnoma odbit. Ruske čete, ki so vdrle čez Toronyjo so bile pri Körösmező vržene nazaj in se sedaj umikajo čez Toronyjo. Novi ruski vpad pri Körösmező bo najbrže prav kmalu odbit, ker je naša obmejna straža močno pomnožena. Bližnja bodočnost bo pokazala, če gre tu le za rusko demonstracijo, ali pa za sistematične napade večjih ruskih čet. V tem slučaju bo pač

moral nastopiti proti tem napadom zadošten del naše armade.

V splošnem smemo reči, da je naš sedanjí položaj na severnem bojišču ugoden. Naša armada se je združila z nemškimi četami in je sedaj dovolj močna, da lahko uspešno operira proti Rusom, posebno ker so morali Rusi znaten del svojih čet poslati na Rusko Poljsko proti generalu Hindenburgu. Berolinski listi povdarjajo, da se ne sme nikdar pozabiti, da je avstrijska armada napravila skupni stvari izredno veliko uslugo s tem, da je pritegnila na se velik del ruske armade in jo več tednov zadrževala. Le na ta način je bilo mogoče ostale vojne operacije uspešno izvršiti.

USPEŠNI ODPOR PROTI RUSKEMU VPADU NA OGRSKO.

Budimpešta, 30. septembra. Ogrski brzojavni in korespondenčni urad javlja iz Ungvara z dne 29. septembra: Včeraj opoldne je prišel višji štabni častnik iz Ungvara sem ter je poiskal nadžupana grofa Szaraja, kateremu je uradno javil, da so boji naših čet v Uzsoku tekmo noči in včeraj zjutraj bili uspešni. Posrečilo se je sovražnika potisniti nazaj, tako da se je moral ta umakniti do Sianki. Uzsoški prelaz je zopet v naših rokah. V bojih okoli Uzsoke so imeli Rusi jako velike izgube. Sedaj ni na ozemlju komitata Ung nobenega Rusa več. Ojačenje čet, ki strazi jo mejo, se nadaljuje.

RUSI V SKRBEH.

Berolin, 1. oktobra. (Kor. urad) Iz Peterburga so poslali pariškim listom sledečo depešo, katero prinaša »Vossische Zeitung«: Nova avstrijsko-nemška fronta bo gošovo kmalu utrjena in ustaljena. Rusi so neki prišli do spoznanja, da je črta nasprotnikov med Krakovom in Przemyslom tako močna, da bi se morala takorekoč oblegati. Odkar so nemške čete avstrijsko armado ojačale, so Rusi njej nasproti v manjšini; zlasti ker so morali poslati močne oddelke deloma na Rusko Poljsko, deloma v Vzhodno Galicijo, da dobe zvezo s četami v Bukovini. Če se potrdi ta vest glede odnosov naših čet na Rusko Poljsko se razume da operacije Hindenburga zmanjšujejo sedaj ruski pritisk na Avstrijo in uplívajo olajševalno.

GENERAL AUFFENBERG JE OBOLEL.

Dunaj, 1. oktobra. Korespondenčni urad poroča iz vojnega častniškega stana: Armadni poveljnik general pehote vitez pl. Auffenberg je zbolel. To poročilo bo gotovo povsod splošno obžalovanje povzročilo.

PRESELITEV GALIŠKEGA DEŽELNEGA ODBORA.

Krakov, 1. oktobra. Gališki deželni odbor se je preselil iz Krynice v Zakopane.

Zakonane leže v Karpatih južno od Krakova blizu ogrske meje. Nad Zakopani se dviga Visoka Tatra.

BOJ AVSTROGRSKEGA IN RUSKEGA AVIATIKA V ZRAKU.

Rim, Peterburški listi onisujejo boj glasovitega ruskega aviatika Nesterova na gališkem bojišču z avstrijskim pilotom. Naš pilot je poskušal preleteti Nesterova, da ga napravi neškodljivega,

Nesterov je pa ta načrt preprečil. Nato se je avstrijski aviatik z vso silo zaletel s svojim aparatom v višini 1000 metrov v ruski aeroplan. Oba aeroplana sta padla na zemljo in pokopala pod seboj oba pilota.

OPERACIJE V GALICIJI.

Nek visoki častnik 3. armadnega zbora objavlja v graški »Tagespost«:

Živimo v dogodkih, ki odločijo bodočnost. Za nami so težavni, zelo težavni dnevi, a kljub temu nam manjka občutek za važnost trenutka. Mirno, skoraj brezskrbno gledamo v bližnji bodočnost; kakor skala smo trdno prepričani, da moramo s to izvrstno armado, ki se je ohranila proti večji kakor dvakratni sovražnikovi premoči, končno zmagati. Po številu pač oslabiljena, a po bojih ojeklenjena stoji danes pripravljena za naskok, da izvede uničevalen udarec.

Tisti del armade, ki mu tudi graški armadni zbor pripada, je moral, ko se je pričela vojska, rešiti najtežavnejšo nalogo. Šlo se je za to, da se ruska glavna sila, ki je proti Vzhodni Galiciji prodirala, toliko časa zadrži, dokler se našim lastnim silam, ki so bile proti Ruski Poljski odpotislane, ne posreči, da porazijo ruske armade, ki so bile tam razvrščene, in dokler nemška zahodna armada ne reši svoje naloge nasproti francoskemu sovražniku. Junaškemu nastopu naših čet, ki mu ni sličnega zgleda, se moramo zahvaliti, da se je mogla stavljenja ji naloga rešiti. Z napadi, ki jih je vedno ponavljala, se je tej junaški četi posrečilo, da ni le ruskega plazua zadržala, marveč da je tudi ruske divizije tako oslabila, da niso bile sposobne svoje premoči izrabiti. Naši hrabri junaki so šli nazaj tako, da so se vsak trenutek iznova vojskovali — vsako ped domače zemlje je moral sovražnik z rekami krvi odkupiti. V ozemlju Lvova naj bi se bila odločilna bitka. Kakor odrešenje je vplivalo to geslo na naše hrabre čete, ki so dokazale, da so kos najtežji nalogi v vojski, da se namreč po načrtu čete iz ene v drugo postojanko umikajo. Zdaj se je šlo zopet naprej. Z levjim pogumom so napadli naši dvakrat močnejšega, neprimeren vztrajnega sovražnika, ki so ga počasi na celi črti potisnili nazaj. Osebito naše južno krilo je tako napredovalo, da se je uspeh vidno približeval. A tudi zdaj nam še ni bilo usojeno — tudi zdaj je še število zmagalo. Rusi so namesto tiste armade, ki jo je Auffenberg porazil, razvrstili novo armado. Ta ruska armada je ogrožala naše severno krilo. Ta sovražnikov manevr se je moral parirati s posebnim manevrom, ki je obstajal v tem, da se je moral že napol dobljeni boj prekiniti. Bil je zelo težak, zelo žalosten trenutek, ko so se morali lastni ljudje iz vojne črti siliti nazaj. Niso se hoteli umikati, saj so čutili, da zmagujejo, in so hoteli zmagovalci ostati. — Zdaj jim to še ni bilo usojeno. V popolnem redu in popolnoma neovirane so se naše armade ločile od sovražnika in se zdaj pripravljajo na novo zbiranje za skupen nastop z našim zavéznikom. Kri, ki jo je bilo veliko prelite, se ni zastoj žrtvovala — sovražnik je bil tako utrjen, da ni mogel svojega vsled premoči ugodnega položaja na noben način izkoristiti.

Prične se v kratkem nov oddelek vojne. Naše čete bodo izkoristile svoje dosedanje bogate vojne izkušnje in bodo, kakor do danes, tudi v bodoče največ, kar je mogoče, storile. Vsi smo prepričani, da bo Bog vojske zdaj z nami bolj milostljiv šen most. Silne vojaške čete so se vsule čezenj in odšle dalje po cesti ontran reke. Sovražniku nasproti. Toda Dinanta, cvetočega mesta ni bilo več. Od 8000 prebivalcev jih je v teh strašnih dneh pobegnilo 6000 z onim malim, kar so v divji naglici mogli vzeti seboj. Le 2000 ljudi še menda domuje v razvalinah.

Župnik je v poštenem ogorčenju našel trde besede za svoje farane. Ni mogel razumeti njih slepote, s katero so se postavili proti železni vojni sili.

Od vseh hiš v mestu so morda tri splotja ostala cela. Morda tudi šest. Francoska artiljerija je opravila glavno delo, kajti njej nasproti je ležal desni breg. Čemur je artiljerija prizanelsa, je kasneje uničil kaznujoči ogenj. Bogate, slikovito v gorah ležeče vile, leže sesute sredi skrbno negovanih vrtov. Samo po teh vrtovih je danes spoznati, da je sredi njih krasote morala stati vila.

V bogati verigi mest ob Maasi je bil Dinant pač najkrasnejši dragulj. Sedaj leži na tleh kakor pohojen biser.

Zima v Rusiji.

Dile, nego v drugih deželah pritišče zime trda pest daljne poljane Rusije. Stepe, dotlej puste, enolične in brez čarov, se odejajo v blestečo nevestino obleko, ki je zmrazlina in mraz kmalu podeljata blesteč sijaj bisernice. Sicer

in me zadene v desno nogo v spodnjo piščal. Potem sem se plazil na desno k nekemu kadetu, ki je imel še par mož; komaj sem mu sporočil, so nas že zajeli Rusi, ki so komaj prilezli čez kupe svojih mrtvih.

Pobrali so nam vse, kar smo imeli; kadeta in dva pešča so vzeli s seboj. En poddesetnik, jaz in en pešec smo pa ležali med Rusi 4 ure v najhujšem ognju. Opazoval sem, v kakšnem neredu so Rusi šli naprej. Častnika sploh nobenega niso imeli. Lačni so bili tako, da bi mi bili kmalu še tornistro pojedli. Imel sem še par konzerv notri, katere so hitro kar surove pojedli. Potem so naše čete Ruse pognale nazaj. Mi trije smo ostali na bojnem polju) nobene pomoči od nikoder. Noč se je delala. Ogenj je malo pojenjal. Vzel sem zlomljeno puško in šel kakih 2 uri, da sem prišel v Grodek, kjer so me obvezali in na kolodvor odpeljali. Potem smo se peljali tri dni in tri noči; ko smo dospeli v domovino, sem bil tako slab, da so me tu pustili. Tu se mi dobro godi; rane se mi dobro celijo in jesti imamo dovolj. Vrh tega nas pa še ljudje pridno obiskujejo z raznovrstnimi darovi. Bog daj, da bi se kmalu pozdravil, da bi zopet mogel iti pomagat našim fantom, ki so se tako hrabro borili, da si tega ne more nihče predstavljati, razen tisti, ki je bil zraven.

Porušeni Dinant.

Neki nemški vojni poročevalec piše: V bogati verigi čudovitih mest ob Maasi je bil najsvetlejši in najlepši dragulj — Dinant. Kakor star nakit je ležalo mesto na bregovih reke. Na desnem bregu cerkev, kakor vilita v visoko belo skalo. Sen zgodnje gotike. In zdi se, kakor da bi skalna pokrajina sanjala isti sen. Kajti črte katedrale in črte gore se zlivajo skupaj v blaženi harmoniji. Dvigajo se više in više in na vrhu nosijo kamenito zobčasto krono — staro trdnjavo.

Nad vso to trpko lepoto se je že pred mesecem dni razvijala strahotna vojna vihra. Francozi so dospeli v mesto 20. avgusta. 23. avgusta proti 9. uri dopoldne so od jugovzhoda prišle nemške čete, da pri Dinantu prekoračijo Maaso. Francozi so se z desnega brega umaknili na levi breg; za sabo so razstrelili široki kameniti most in se razvrstili na višinah na levem bregu. Na desnem bregu, visoko na gorah, se je postavila nemška artiljerija, da krije sestop svojih čet. In na obeh straneh se je razvil uničujoč ogenj.

Za cerkvijo vodi 408 kamenitih stopnjic s trdnjave v mesto. Po tej poti so krenili nemški vojaki. Ko so v skupinah dospeli v mesto, so se meščani pridružili boju. Meščanska straža se je v slepi držnosti postavila proti prvim nemškim četam in streljala. Iz vseh hiš so prebivalci podpirali to otročje streljanje. In tako so si

naše čete delale pot. Z ontran Maase so francoski topovi bruhali svoj uničujoč ogenj. Iz ulic in skritih kotov so pokale puške dinančnih meščanov. Granate so udarjale ob hiše, ki so se z ropotom podirale v prah.

Ob enem so sikale nad mestom nemške granate in na levem bregu zdrobile vse, kar so dosegle. Začelo je goreti. Tiste, ki so jih zasačili, ko so streljali na nemške vojake, so postavili k zidu in jih ustrelili. Cerkev je gorela. Z grozovitim ropotom so padli zvonomi iz zvonika. Peli so še med padcem. In nad vso to strahoto in vsem tem bojem so topovi z gora tulili svojo bojno pesem. Ko je legel mrak, so Francozi zapustili svojo postojanko na levem bregu in se umaknili v naglem begu.

Sedaj so začele nemške čete delati most. Med delom so žvižgale iz hiš na levem bregu reke izdajske kroglice. Tedaj so prve nemške čete na pontonih prekoračile Maaso in zavarovale breg. Ponoči je žilavo in razljučeno prebivalstvo poizkusilo nov napad. Podpirali so jih francoski vojaki, ki so se skrivali v posameznih hišah. Boj je bil kratek. 42 krivcev, ki so se udeležili tega nočnega napada, so 24. avgusta zjutraj ustrelili. Njihov grob leži v vrtu neke vile. Krog in krog pohojene cvetlične gredice, na sredi pa velika sveža gomila. Slabo zasuta, kajti iz rahle zemlje prodira žgoč smrad po gnilobi.

Ko je solnce zopet dokončalo svoj tek, je ležal čez naraščajočo Maaso dovr-

— ker zdaj sovražnik svoje številne premoči ne bo mogel samo proti nam koncentrirati.

× × ×

SODBA RUSKEGA ČASTNIKA O NAŠI ARMADI.

Gradec, 30. sept. Sotrudnik »Grazer Volksblatta« je imel priliko govoriti z ranjenim ruskim stotnikom, ki se zdravi v Gradcu. Ruski častnik je o naši armadi, s katero se je bojeval na galiških bojiščih, podal naslednje mnenje. Stal sem od začetka naših operacij proti avstroogrski armadi in morem tje armadi, ki se bori s tolikim heroizmom in v tako težavnih razmerah, kakor jih je najti na gališkem bojišču, izraziti samo svoje občudovanje in spoštovanje. V tem oziru vem, da so vsi častniki mojega polka z menoj edinega mnenja. Kakor mnogi mojih tovarišev se tudi jaz ne morem ubraniti sodb, da izobrazba avstroogrskemu nadkrilju je naše čete, kar je deloma utemeljeno v tem, da razpolaga avstroogrška armada z boljšim človeškim materialom. Moral sem žal opaziti, da je strelstvo v tej armadi na zelo visoki stopnji in da strelsko izurjenost nemalo podpira hladnokrvno vstrajanje v ognju naših množic. Na puškah padlih vojakov smo lahko konstatirali, da je bila muha urejena na pravilno daljavo, da z municijo štedljivo ravna itd., kar vse nam lahko služi za zgled. V bajonetnem naskoku je avstrijska pehota nedosežna. O tem smo se morali žal le prevečkrat prepričati. Kar je pa iz vsega početka najbolj vzbujalo našo pozornost, je prodiranje v širokih bojnih vrstah, kar se bistveno razlikuje od naše metode. Naša bojna vrsta se ravna po načelu, da se vrše skoki naprej v posameznih skupinah po 4—6 mož. Na ta način smo se menili varovati pred velikimi izgubami. Da se izravna izvrstno zadevanje avstrijskega pehotnega ognja, streljajo pri nas tudi poveljniki vojev in mi častniki si laskamo, da smo dosegli največ zadetkov. Častniki streljamo v prvi vrsti na avstrijske častnike, ki jih v resnici ni težko razločiti izmed moštva. Saj ne nosijo ne telefnjaka ne puške, Tudi ga je najti vedno pred moštvom. — Vaše sivomodre uniforme v konkretnem slučaju nekoliko zaostajajo za našimi. Barva naših sivorjavih uniform se vendar-le bolj zlagaja z zemljo in peskom, kar je ugodno za nas. Kar pravim, naj se vsekakor smatra za kritiko. Ujetnik sem in uživam vse ugodnosti, ki smo jih mi reveži v Avstriji v tako obili meri deležni. Do smrti bom Avstriji hvaležen za to.

× × ×

RANJENI POVELJNIK.

Dunaj, 1. oktobra. Poveljnik lovškega bataljona št. 31, iz Brucka ob Muri, nadporočnik pl. Hospodarc, je bil na severnem bojišču hudo ranjen. Ranili so ga 4 šrapneli, tako da so ga morali lovci odnesti iz bojne črte.

× × ×

POIZVEDOVALNI URAD ZA VOJAKE NA DUNAJU.

Dunaj, 1. oktobra. Poizvedovalni urad za vojake na bojiščih na Dunaju je rešil že 180.000 vprašanj. Ustmeno ali pa tele-

pokriva sneg morje in obrežje, polje in pot in dela vnanjo sliko dežele še enoličnejšo, ali ravno s tem pridobiva narava na veličini. Ta snežna odeja more ob različni razsvetljavi zableščati v vseh barvah mavrice. Rezka slana pokriva razsežne gozdove z iskričimi kristali. Temni smrečki in jelkini gozdovi se odražajo skoro črno od belega snega in njegovih modrikastih refleksov. V mesečini spominjajo mrzle in belikaste planjave v svoji blehosti na prednebesje katoliških pesnikov, na drevesih in zgradbah zadobiva sneg fantastične reflekske in krona kupole petrograjskih in moskovskih cerkva v tajinstveno, žarno krono. Ako ni mesečine, migljajo zvezde v svitlobi, ki jo daje mrzli njihovi luči. Najtemnejše noči razsvetljuje odsev snega; tedaj se dozdeva, kakor da prihaja luč od spodaj, mesto od zgoraj. V zimi je noč najpriljubljenejši čas za sprehode in partije. Mrz nikakor ne moti veselja. V sredini Rusije, v širini Petrograda ali Moskve je mrz na planem redko tako neznosen, da bi prisilil Ruse, da bi se kakor Lapi ali Eskimo zagrebali v svoje koče. Ob tišini — in pri velikem mrazu vlada navadno tišina — je temperatura 20—30 stopinj pod ničlo prav lahko prenašati; 10—12 stopinj, kar je srednja temperatura najmrzlejših mesecev — dajejo često prav ugodno vreme. V onih širinah je gibanje zraka, veter, ne pa stopinja temperature, kar provzroča občutljivost mraza in ga dela težavnega.

fonično se ne odgovarja. Najboljše je vprašati po dopisnici, ki je nalašč zato napravljena in se dobi na poštah po 5 vin.

UMESTNA ODREDBA.

Dunaj, 1. oktobra. Železniško ministrstvo je dovolilo brezplačen prevoz za darila, ki so namenjena armadi.

× × ×

ŠKOF STREŽE »PIKOLA«.

Linc, 30. sept. Najmlajši »piccolo« v hotelu »Goldene Glocke« je moral nedavno v bolnišnico, kjer je bil operiran na slepiču. Tukajšnji škof, ki deluje v bolnišnici kot bolniški strežnik, se je z vso ljubeznijo zavzel za dečka, čegar mati je tudi težko bolna, brat je pa v vojni. Pa tudi stalni gostje se obilo spominjajo bolnega »pikola«, njegova mati dobiva velikodušno podporo.

× × ×

500 K ZA HRABRE VOJAKE.

Heb, 30. sept. Iz Milana semkaj vrniviši se črnovojniški častnik K ö p p e l, ki so mu ga radi boleznili dali nadaljni dopust, je poveljniku svoje stotnije izročil 500 K z željo, da jih razdeli med ono moštvo, ki se je posebno izkazalo pred sovražnikom.

× × ×

RANJENCI III. ZBORA V CELOVCU.

Močivnik Jožef pp 7, 6; podl. Arnot Antonij plb 8, 3; des. Rader Jernej dpp 4, 7; inf. Podkoritnik Mat. pp 87, 7; inf. Novak Miha pp 17, 12; inf. Zupanec Anton plb 16; Perdout Anton pp 7, 1; inf. Knez Fr. pp 87, 5; inf. Mravljak Mat. dpp 4, 1; inf. Blaznik Jurij dpp 4, str. p. od. ¼; četov. Vranšek Janez dpp 4, 3; inf. Rauter Edmund pp 7, 16; top. Močivnik Avg. ptp 9, 3; inf. Terpin Tomaž pp 7, 6; inf. Pichler Tomaž pp 7, 6; inf. Šmidovnik Janez pp 17/III; lov. Murke Vrban plb 8, 1; inf. Razinger Franc dpp 4, 2; inf. Samonig Franc pp

7, 7; inf. Vitulic Anton pp 7, 14; inf. Jožef Jarc pp 7, 4; inf. Leitgeb Viljem pp 7, 15; inf. Dulnig Jožef pp 7, 16; inf. Brodnik Alojz pp 7, 6; lov. Schaller Pet. plb 8, 4; korp. Mams Janez pp 17, 15; četov. Dobernig Šimen lpb 8, 2; inf. Pachter Henrik pp 7, 8; inf. Gorencl Dom. pp 7, 4; korp. Krumpf Hugon dpp 4, 3; n. r. Puch Martin pp 17, 1; n. r. Perkovič Anton pp 7, 5; n. r. Peruško Ivan pp 17, 12; n. r. Peruško Jožef pp 17, 12; n. r. Puston Janez pp 7, 9; inf. Vozlič Franc pp 87, 5; inf. Dernovšek Mart. pp 17, 1; inf. Stancer Ciril pp 17, 11; des. Rohé Janez pp 17, 13; inf. Špek Janez pp 17, 3; des. Kokalj Franc dpp 27, 3; lov. Valjavec Martin plb 8, 2; inf. Hafner Miklavž pp 17, 11; inf. Prašnikar Peter pp 17, 10; inf. Hočevar Andrej pp 17, 15; inf. Mvmic Pavel pp 17, 16; inf. Sankovič Anton pp 7, 6; inf. Thaler Tomaž pp 7, 7; inf. Požun Anton pp 87, 10; inf. Scharf Valentin pp 7, 8; inf. Horvat Jožef pp 97, 2; inf. Loager Florijan pp 87, 5; inf. Slamnik Alojz črnv. pp 3, 10; inf. Povirk Franc pp 17, 2; inf. Skoberne Jožef pp 87, 7; inf. Vizjak Fridrik pp 17, 13; korp. Radolovič Matija pp 17, 10; čast. sl. Pichler Aleks pp 7, 12; inf. Masser Mat. pp 7, 11; inf. Galičič Matej pp 17, 2; korp. Lukek Jožef pp 17, 3; inf. Kregar Jož. pp 17, 12; inf. Jereb Franc pp 17, 13; Jereb Vinko pp 17, 14; inf. Vrlič Anton pp 17, 14; inf. Nouban Franc pp 17, 15; inf. Buh Lojze pp 17, 16; inf. Cvelbar Anton pp 17, 8; inf. Založnik Ivan pp 17, 14; inf. Ladika Ivan pp 17, 14; inf. Repič Anton pp 17, 10; inf. Oblak Anton pp 17, 1; inf. Pezdirc Nikolaj pp 17, 3; inf. Virant Miha pp 17, 14; inf. Legan Franc pp 17, 1; inf. Zurman Jožef pp 17, 6; inf. Slokar Anton pp 27, 3; inf. Sedlak Fr. pp 27, 3; inf. Furlan Dominik pp 87, 8; inf. Kazin Peter pp 97, 5; lov. Pikalo Franc plb 8, 3; lov. Lušin Franc plb 8; inf. Oražem Franc pp 17, 10; inf. Žigart Janez pp 7, 1.

Velikanska nevarnost za Ruse in Angleže grozi iz Afganistana. — 700.000 vojakov proti Rusom in Angležem.

Carigrad, 1. oktobra. Neki tukašnji list prinaša sledečo vest oficioznega lista »Aradžulah Barulafghana« v Afganistanu. Emir Afganistana je zbral 400.000 rednih vojakov; njegov brat Naar Ullah Khan je

imenovan za poveljnika in pelje čete na ukaz emirja proti mestu Bešver, ki je ključ do Indije. Čete hočejo mesto zasesti. Drugih 300.000 vojakov pod poveljstvom prestolonaslednika pa koraka na Rusko.

Perzijci udirajo na Rusko.

Carigrad, 1. oktobra. Duhovni glavarji Šištov v Perziji so kot najvišja verska instanca izdali na narod proklamacijo, da je prišel čas rešitve izpod ruskega jarma. Vodnik rodu Kardar, Jalik Kon, da je že udrl čez rusko mejo in prišel do Kysyl—Agača pri Laukeranu na Kaspiškem ozemlju.

Angleški in francoski podaniki odpoklicani iz Turčije.

Dunaj, 1. oktobra. Iz Carigrada se poroča, da sta angleška in francoska vlada odpoklicali vse angleške in francoske podanike, ki se nahajajo v Turčiji. Turčijo morajo zapustiti tekom 10 dni.

Bitka na Francoskem najbolj krvava v svetovni zgodovini. — Pred odločitvijo. — Novi boji v Belgiji. — Avstrijski topovi pred Antwerpnom. — Pred Antwerpnom 2 fortja porušena. — Beg prebivalstva iz Ostende. — Afriške čete nujno potrebne v Maroku in Tunisu.

Na francoskem bojišču se bliža odločitev velikanske bitke, ki traja že skoro mesec dni. Zadnja poročila so za nemško armado zelo ugodna. Odločitev teh bojev bo najbrže pospešila dejstvo, da so bavarške čete dobile prost prehod čez reko Maas in da sedaj od strani prodirajo proti francoskemu desnemu krilu. Ko bo enkrat ta bitka končana in se bodo izvedele podrobnosti, se bo cel svet čudil, kako strašni in trdovratni so bili ti boji. Že takoj prve dni se je pričel boj z nezasišano ogorčenostjo.

Mesta, ki leže v bližini Pariza, bodo Francozi utrdili. General Gallieni, poveljnik Pariza, je napravil tozadevni načrt, katerega je vrhovni poveljnik Joffre odobril. Mesta bodo tako utrjena, da bo prodiranje nemških čet otežkočeno. Rekruti letnika 1914 so določeni za obrambo teh mest. Prebivalstva mest, ki pridejo v poštev, se je polastila velika panika. Vsi se že pripravljajo za beg.

Angleži so v skrbeh za svojo pomorsko trgovino, katero ogrožajo nemške bojne ladje. Zastopniki trgovine so zahtevali od vlade, naj angleška mornarica z vsemi svojimi silami opusti Atlantski ocean nemških bojnih ladij. V »Timesu« tožijo

trgovci, da je 200 zaplenjenih in 150 v nevtralnih pristaniščih nahajajočih se nemških ladij bilo naloženih izključno z angleškim blagom, na katero sedaj angleški trgovci zastoj čakajo.

Nemška armada v Belgiji zmagovito prodira. Zavzela je mesto Mecheln in uspešno bombardira forte pred Antwerpnom, od katerih sta dva že razrušena. Mecheln leži nekako v sredi med Brusljem in Antwerpnom. V mestu je velika gotška katedrala sv. Romualda z 99 m visokim stolpom in dragocenimi slikami. Znamenita je tudi cerkev »Naše ljube Gospe«. Mecheln šteje 73.000 prebivalcev in ima zelo razvito industrijo. V mestu so tudi velike delavnice belgijske državne železnice in pa velika tovarna za topove.

× × ×

PRED ODLOČITVJO BITKE NA FRANCOSKEM.

Berolin, 1. oktobra. Poroča se, da bodo boji na Francoskem vsak čas odločeni. V sredini bojne črte stoje Nemci par sto metrov pred sovražnikom.

Berolin, 1. oktobra. Poročila z zahodnega bojišča so zelo ugodna. Pariški listi naznanjajo, da bodo afriške čete poslane

domov, ker so nesposobne za vojsko pozimi in ker jih v Maroku in Tunisu nujno potrebujejo.

× × ×

Berolin, 1. oktobra (Kor. ur.) Uradno. Veliki vojni stan, 30. septembra ob 9. uri 40 minut zvečer: Severno in južno od Alberta v veliki premoči prodirajoče sovražne sile so bile s težkimi izgubami na njihovi strani vržene nazaj. Iz fronte bojne črte ni nič novega poročati.

V Argonih napreduje naš napad trajno, čeprav počasi.

Pred zapiralnimi utrdbami na črti reke Maas ni nobene izpremembe. Na Alzaško-lotarinskem je sovražnik večeraj v srednjih Vogezi napravil sunek naprej. Njegov napad je bil krepko vržen nazaj.

Pred Antwerpnom sta dva obstreljevana fortja porušena. Z vzhodnega bojišča ni nič posebnega poročati.

× × ×

NEMŠKI ZRAKOPLOVI ZOPET BOMBARDIRAJO PARIZ.

»Berliner Tageblatt« poroča iz Turina 28. m. m. o zopetnem pohodu nemških zrakoplovcov nad Parizom: Kakor se zdaj poroča, sta 27. m. m. poletela čez Pariz dva nemška letalna stroja, sistema Taube. Priletela sta s severa. Prvi zrakoplov se je pojavil okoli 11 ure in je iz velike višine vrzel 7 bomb v obliki malih kuhinjskih loncev. Nekaj bomb je imelo poldrug meter dolge zastave z napisom, da se Nemci vračajo. Ena bomba je padla na desnem bregu reke Seine v Avenue du Trocadero, pred palačo kneza Monacco, kjer sta bila dva civilista ubita. Druga bomba je porušila streho palače nekega avstrijskega plemenitaša; tretja je ubila več glav živine, ki se je v Bois de Boulogne pasla. Ostale bombe, ki so povzročile baje le malo škode, so padle na ceste v mestnem delu Champs Elysées. Drugi letalec se je prikazal na letalnem stroju sistema Taube čez Pariz in je bil močnemu ognju iz pušk izpostavljen. Mogel je le eno bombo vreči, ker ga je pričel medtem iz Issy les Moulineaux pozvan francoski letalni oddelek takoj preganjati; a jo je nemški letalec pred njimi hitro odkuril. Parižani so umljivo seveda jako razburjeni in besni, ker so se zopet nemški letalci pojavili. Vse je ogorčeno nad nesposobnostjo lastnega zbora letalcev, ki ne more nemških letalcev ovirati, da bi ne dohajali nad Pariz.

× × ×

ANGLEŠKA IN FRANCOSKA POROČILA O BOJIH.

Kodanj, 1. oktobra. Londonski dopisnik lista »Politiken« poroča: Velika bitka ob Aisni se nadaljuje. Nemci napenajo vse sile, da bi predrl bojno črto združenih Francozov in Angležev. Skoro gotovo bodo boji prihodnjih dni na tem delu bojne črte merodajni za odločitev bitke ob Aisni. Francoske in angleške čete so se nekoliko umaknile, obenem pa napravile silovit izpad iz Verduna.

Isti list poroča iz Pariza: V zadnjih dneh se je boj zopet pričel s podvojeno silovitostjo na celem ozemlju pri Noyonu. Boji zavzemajo velikanske dimenzije. Mogoče bomo prisiljeni prepustiti sovražniku nekaj manj važnih točk, vendar je treba položaj presojati s splošnega stališča vseh operacij.

× × ×

DELOVANJE DELAVSKIH SINDIKATOV V PARIZU USTAVLJENO.

Pariz (čez Rim). 1. oktobra. General Gallieni je odredil, da morajo vsi delavski sindikati ustaviti svoje delovanje, ker so pripravljali odpor proti obrambi Pariza.

× × ×

OBSOJENI FRANCOSKI VOJAKI, KI SO SI SAMI ZADALI RANE.

Berolin, 1. oktobra. Pri nekem v zadnjih bojih vjetem francoskem vojaku so našli povelje nekega generala, iz katerega se vidi, kakšen duh vlada v francoski armadi. Poveljnik prve armade, general Dubail, naznanja, da so se številni francoski vojaki sami ranili in bili zato kaznovani s smrtjo. To se mora sporočiti četam. Vojno sodišče 28. divizije je 17. septembra razpravljalo o devetnajstih slučajih, da so vojaki zapustili svoje mesto ali pa si sami zadali rane. V šestih slučajih je bila izrečena smrtna obsodba, v enajstih ječa, dva slučaja sta bila odgojena.

× × ×

SLIKA Z BOJIŠČA PRI METZU.

»Reichsdeutsche Volkszeitung« prinaša sledečo sliko neke usmiljene sestre Rdečega križa z bojišča pri Metz:

Bojišče je polno krvi in dima. Povsod leže človeška in konjska telesa, razbito orožje, razrita zemlja, posamezni deli pro-

vržene obleke — povsod vlada grozno opustošenje. Zdihovalje in žalostno klicanje na pomoč se sliši nad ravnino; semtertja se vzdigne krčevito kaka roka, tudi telesa ranjenih vojakov se vzdigujejo. Kakor hitro je zapodila rezervna stotnija sovražnika, se pojavljajo funkcionarji Rdečega križa z nosilnicami, avtomobili in prično takoj pobirati ranjene in mrtve. Solnce, ki je cel dan pripekalo, počasi zahaja in obzorje se rdeči. Oddalec se sliši glas trobente kakor da hoče oznaniti nočni mir. V tem času se pojavi skupina jezdecev, siva, izmučena, zaprašena. Sredi čete je zdi cesar Viljem II. Cesar se vzdigne na sedlu in gleda s širokim, žalostnim pogledom po gostem polju. Zakriva si oči, da jih zavaruje pred solnčnimi žarki. Tiho je, nobenega glasu ni nikjer, ker so še vse rane polne sveže krvi. Na robu ceste se prične naenkrat vzdigovati ranjenec s krvavim obrazom in krvavim grlom, v uniformi, katera je jasen dokaz težkih bojev. Pri nem se nahaja zgrbljen Francoz, njegove hlače krasi generalski pas. Vjetnik! Roke so mu zvezane z jermenom, katerega drži v desni roki. V kateri se vije tudi ostanek zastave s trikoloro. Ko ranjenec zagleda cesarja, prične vstajati. Njegov vjetnik je zgrbljen na tleh naprej. Vojak ga poriva in mu zapove, naj vstane. Tako vstane tudi vjeti general. Vojak na veliko začudenje svoje okolice vstane, se vzravna kakor sveča in salutira cesarju: »Fant, ti si dobil lep plen! Kako se imenuješ?« — »Emil Richter, Vaše Veličanstvo!« odgovori ranjenec s tresočim glasom. Cesar mu poda roko, mu jo krepko stisne ter se obrne k svojemu spremstvu, da pomaga ranjencu...

X X X

BAVARSKI PRINC RANJEN.

Monakovo. Bavarski princ Franc, tretji sin bavarskega kralja Ludovika, je ranjen. Princ je poveljnik drugega bavarskega pehotnega polka.

X X X

ANGLEŠKE TOLAZBE RADI PADCA FORTA MED VERDUNOM IN TOULOM. NEZAUPANJE V NOVO ANGLEŠKO ARMADO.

London (čez Rim), 1. oktobra. (Kor. urad.) Vojaški sotrudiški lista »Times« se tolaži z ozirom na padec forta Campo de Romaines tako-le: Padec tega forta je zelo žalosten, ali francosko desno krilo ima gotovo še močno rezervo. Pričakujemo, da bodo Nemci tekom kratkega časa zopet vrženi nazaj. Nihče ni mislil, da se bodo francoski zapiralni forti dlje časa držali. Njihova naloga je bila zapreti dohode sovražniku in to nalogo so izvršili. Glavni interesi se obračajo v tem trenutku na kraj Peronne, kjer se nahajajo sovražne armade v veliki bitki. Mnogo dobrih in izkušenih častnikov nima velikega zaupanja v armado, ki se sedaj sestavlja. Ne dvomijo o kvaliteti človeškega materiala glede na telesne in dušne zmoglosti, pač pa pravijo, da je nemogoče postaviti za boj sposobno armado pred preteklo 18 mesecev. Zlasti nasproti moderni artiljeriji je to nemogoče. Tudi v slučaju, da bi armado izvežbali strokovni častniki. Vrh tega je število častnikov ne samo omejeno, ampak se neprestano krči in manjša.

X X X

LIST »HOMME LIBRE« USTAVLJEN.

Bordeaux, 1. oktobra. Vojni minister Millerand je ustavil list »Homme libre«, last znanega politika Clemenceau, za osem dni. Prošnjo, naj se list ustavi, je vložil poveljnik, general 17. vojaškega okraja.

X X X

FRANCOSKE GROZOVITOSTI.

Berolin, 30. septembra. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča iz velikega glavnega stana: Armadni generalstabi zdravnik in načelnik vojnega zdravstva pl. Schiering je poslal Nj. Veličanstvu naslednje naznailo: Pred nekaj dnevi so franktirerji napadli vojno bolnišnico v Orchiesu. Nato je bil odposlan v Orchies domobranski bataljon št. 35, da očisti kraj zločincev; na tej poti je bataljon zadel na sovražno premoč, sestavljeno iz najrazličnejših čet, ter se je moral umakniti z izgubo 6 mrtvih in 35 ranjenih. Naslednji dan se je poslal v kraj en bavarski pionirski bataljon, ki ni nikjer zadel na sovražnika in je našel Orchies popolnoma zapuščen od prebivalcev. V kraju so našli 20 grozovito razmesarjenih trupel nemških vojakov, ki so bili prejšnji dan v boju ranjeni. Odrezali so jim ušesa in nosove. Nekaterim so v usta in nos natresli žaganja, da so se zadušili. — Resničnost tega sta v zapisniku s podpisom potrdila tudi dva francoska duhovnika. — V Orchiesu ni ostal kamen na kamenu.

X X X

FRANCOZI ŠELE SEDAJ IZVEDELI ZA PADEC MAUBEUGE.

Berolin, 1. oktobra. (Kor. ur.) Londonski list »Times« poroča iz Pariza z

dne 26. septembra: Padec Maubeuge je sedaj v Franciji splošno znan, četudi ga niso uradno sporočili.

X X X

FRANCOSKI PARLAMENT.

Zürich. Iz Pariza se poroča: Dvanaest radikalnih poslancev je zahtevalo od francoske vlade, naj takoj skliče francoski parlament na kratko zasedanje, v katerem bi mogla poročati o vojnem in diplomatskem položaju. Ministrski predsednik Viviani je odgovoril, da ne more vlada za sedaj tej želji ustreči, ima pa namen sklicati o pravem času parlament v Bodeaux.

X X X

ZAKAJ JE DOBIL PRUSKI POROČNIK VON DER LINDE ENEGA NAJVIŠJIH REDOV.

V Berolinu je provzročilo precejšnjo pozornost, ker je bil nedavno neki poročnik odlikovan z enim najvišjih pruskih odlikovanj, kakršno je dobil general Emmich, ki je osvojil Lüttich. Poročnik Oton von der Linde je bil z redom Pour le mérite zato odlikovan, ker je osvojil utrdbo (fort) Malonne, ki pripada utrdbenemu pasu Namura. Svojim staršem, ki v Potsdamu stanujejo, je poslal meč poveljnika in zastavo zavzete utrdbe. Svoje drzno podjetje jim je tako-le opisal: Na nepokritem ozemlju sem moral s 500 možmi utrdbo napasti. Povsod so mi strelne odprtine nasproti štrlele, iz katerih prične lahko vsak trenutek pokati, ali pa bi bil lahko stopil na številne podkope (mine), ki so okoli ležale. Iz moštva, ki se je javilo prostovoljno, sem izbral in sem iz svojega voda vzel le štiri moše, ki smo se utrdbi varno, kakor da po jajcih hodimo, približali. Ko nas je poveljnik zapazil, sem ga poklical in mu zatrjeval, da stojim zunaj v gozdu cel polk z artiljerijo in da se ogenj takoj otvori, če bo le še en trenutek s predajo utrdbe cinal. Poveljnik je izpustil most in vstopili smo v močno utrjeno utrdbo. Ukazal sem, da je stopil pred me vsak sovražnik posamezno in sem jih preiskal. Orožje so morali v utrdbi pustiti; moji štirje mošeje so stali s puškami pripravljeni, da streljajo. Poveljnik Malonna mi je nato svoj meč izročil. Poleg poveljnika sem ujel pet častnikov in 20 mož, ostalih 400 mož je že prej pobegnilo. Ukazal sem nato, da je moj mali vod vkorakal. Videti bi bili morali dolge obraze belgijskih častnikov, ko so pozneje videli, kako malo da nas je. Odstranil sem belgijsko zastavo, moji ljudje so pa napravili iz blaga belgijskih hlač, srcaje in iz rdečega francoskega pasu nemško zastavo, ki so jo nato razobesili. Prej smo odprli še vinsko klet in smo, ko se je obešala naša zastava, z zamaški vinskih steklenic pokali.

X X X

Novi boji v Belgiji.

Berolin, 1. oktobra. V Belgiji so se pričeli novi hudi boji. Nemci povsod zmagovito prodirajo. Iz Ostende prebivalstvo beži.

ALOST PREBIVALCI ZAPUSTILI.

Ostende, 1. oktobra. (Kor. urad.) Reuterjev urad poroča: V nedeljo so prebivalci Alost zapustili.

NEMCI BOMBARDIRAJO ALOST.

Berolin, 1. oktobra. Nemci bombardirajo mesto Alost.

Alost, belgijsko Aalst, leži severozahodno od Bruslja. Mesto šteje 35.000 prebivalcev in je bilo svoječasno glavno mesto grofije Aalst. Alost je važno železniško križišče, iz mesta vodi pet železniških prog.

NEMCI ZASEDLI MOLL.

Rotterdam, 1. oktobra. (Kor. urad.) »Rotterdamsche Courant« poroča iz Eindhoven-a 29. m. m.: Iz Molla je došlo sem 300 beguncev, ki pripovedujejo, da je Moll v nedeljo še od belgijske pehote zaseden. Zdi se pa, da je sedaj močan nemški oddelek z artiljerijo kraj zasedel. (Moll leži vzhodno od Antwerpna blizu nizozemske meje.)

AVSTRIJSKE MOTORNE BATERIJE PRED ANTWERPNOM.

»Grazer Volksblatt« poroča: Iz zasebnega poročila nekega avstrijskega topničarja posnemamo, da so tiste motorne baterije, ki so se tako uspešno udeležile premaganja nemške obmejne trdnjave Maubeuge, dobile povelje, da se odpeljejo pred Antwerpen, ki ga bodo obstrlejevale. Težki možnarji so že v svojih postojankah postavljeni in že nekaj dni sodelujejo pri napadih na prve tri antwerpenske utrdbe (forte).

FRANCOZE SKRBI USODA ANTWERPNA.

Lz Rosendaala se čez Berolin poroča: Vodstvo francoske armade usoda Antwerpna zelo skrbi. Boje se, da trdnjava kmalu pade. Belgijski poslanik v Londonu piše nekemu politiku v Bordeauxu: Borimo se z zadnjimi ostanki male armade. Branimo se še, da ne omajamo zaupanja

našim zaveznikom, a le malo upam, da bi naši naporji dosegli viden uspeh. Sovražnikova premoč je prevelika. Izurjene vojake smo skoraj vse izgubili in se naša obramba opira le na odločne meščane, ki so za silo izurjeni. V Bordeauxu sodijo o Antwerpnu različno. Delcassé najodločnejše zahteva, da naj se belgijski kralj do zadnjega brani in odpošilja neprestano bodrilne brzjavke v Antwerpen. Vojaški krogi sodijo, da ni upati na uspešen odpor v Antwerpnu, predlagajo, da naj zahteva Belgija premirje in tolažijo Belgijce, češ da se usoda Belgije odloči na francoskih bojiščih.

NEMŠKE ČETE PRI ANTWERPNU PODE BELGIJSKO ARMADO.

Berolin, 1. oktobra. Nemške čete podel belgijsko armado v antwerpenski utrjeni pas.

HISTORIČNI IN UMETNI SPOMENIKI V ANTWERPNU IN NEMŠKE ČETE.

Bruselj, 1. oktobra. Poveljnik nemških čet, ki oblegajo Antwerpen, je naznanil belgijski vladi notom ameriškega in španskega poslanika sledeče: Nemške čete so pripravljene spomenikom in zvonikom v mestu kolikor mogoče prizanašati, ako se belgijski vojakji zavežejo, da ne bodo teh stavb v vojaške svrhe izrabljali.

X X X

Sirah Indijskega oceana. — Nemška križarka »Emden« uničila pet angleških parnikov.

London, 30. septembra. (Preko Berolina.) Admiraliteta javlja, da je nemška križarka »Emden« zadnje dni v Indijskem oceanu vzela parnike »Tumerico«, »King Lud«, »Riberia«, »Tyle« in jih potopila. Dalje je »Emden« zaplenila neko ladjo s premogom. Moštvo ladij se je na parniku »Gyledale«, ki je bil tudi od križarke »Emden« zapljen, a zopet izpuščen, pripeljalo v Colombo.

Rusrijska armada podi Srbe. — Napad na Pašiča. — Srbska prevzetnost pred padcem.

Z NAŠEGA JUŽNEGA BOJIŠČA.

Graški listi poročajo: Na našem južnem bojišču so zasedle naše čete višine pri Šabcu in pri Loznici in tiste, ki leže zahodno od Krupanja. Postojanke se drže, dasi jih Srbi trdovratno napadajo in izgube veliko ljudi. V boju so naši zaplenili 14 topov in ujeli veliko sovražnikov. Iz dejstva, da dohaja našim sprednjim stražam vedno več srbskih beguncev vojakov, se lahko sklepa, da demoralizacija v srbski armadi napreduje in da se Srbi vedno bolj neradi vojskujejo. Proti vpadu srbskih in črnogorskih čet iz Sandžaka čez Fočo in čez druge kraje se je že uvedel odpor in bodo ti kraji kmalu očiščeni od sovražnika.

SRBI VNOVIČ OD SAVE PREGNANI.

Budimpešta, 1. oktobra. Budimpeštanska korespondenca poroča: Naša oienziva v Srbiji zmagovito napreduje. Poizkus Srbov, našo oienzivo z novim vpadom čez Savo motiti, se je končal s popolnim porazom Srbov. Naše obmejne čete v bližini so čez Savo došle maloštevilne in kvalitativno slabe srbske čete takoj iz dežele pognale.

Naše napredovanje v Srbijo izvrstno napreduje. Srbska glavna sila se neprenehoma umika, a naše čete jo preganjajo.

ZMAGOSLAVNO NAPREDOVANJE NAŠIH ČET

»Slavonische Presse« z dne 28. sept. poroča:

Celo noč je bilo obzorje razsvetljeno kakor po dnevi, a topniški ogenj, podpiran od monitorjev je bil tako silen, kakor še nikoli do sedaj. Pred vzhodom solca je kanonada postajala čez dalje slabša, dokler ni 26. okoli poldne popolnoma utihnila. Do danes opoldne je bilo vse mirno, sedaj se pa sliši zopet grmenje topov v oddaljenosti 10 do 15 kilometrov. Našim hrabrim četam se je napad

»EMDEN« OVIRA TRGOVINO V INDIJI.

Nemška križarica »Emden« je v bengalskem zalivu provzročila, da je ustavljen ves promet trgovskih ladij zahodno od Penanga. Trgovski promet med prednjo in zadnjo Indijo je popolnoma ustavljen. Uvoz riža iz zadnje Indije je za mnogo okrajev indijskega cesarstva naravno življenjsko vprašanje. Zato se ni čuditi, da je pričelo Angleže skrbeti in da se boje za bodočnost svoje trgovine.

KAKO SE NEMŠKE KRIŽARKE S PREMOMOM PRESKRBUJEJO.

Washington, 1. oktobra. (Kor. ur.) Angleška vlada je ameriansko naprosila, naj preišče, kako se zalagajo nemške prižarke s premogom. Dovažajo da jim ga tiste s premogom naložene ladje, ki baje vozijo iz New-Yorka v Južno Ameriko.

X X X

ZAVEZNIKI SE ČRNO GLEDAJO.

Berolin, 1. oktobra. »Daily Telegraph« v Londonu poroča iz Pariza, da so izgube in oslabilenosti zveznih armad silno velike. Sijajna zmaga Hindeburgova je naredila po vesteh iz Kopenhagna na francosko prebivalstvo strašno žalosten utis. Francoski list »Liberte« piše, da se zdi, da se Rusija za Francijo in njene vojne cilje nič ne briga, češ, da jo je up na zvonik sv. Štefana na Dunaju čisto zmešal. Zunanji ruski minister Izvolski je dobil ta članek od 30 strani rdeče podčrtan v hišo. Tudi nasproti Angležem imajo Francozi marsikaj na srcu. Finančni minister je v zadnji ministrski seji zelo tožil čez angleške kapitaliste, ker ga nočejo primerno podpirati.

HUDE URE ZA SIR GREYA.

»Neue Züricher Nachrichten« pišejo: Dogodek pri Hoek van Hollandu meče sence na bodočo usodo angleške sile na morju in je zmajalo vero, da je angleško vojno brodogjevje nepremagljivo. Nemčija prekaša Anglijo pod vodo in v zraku in še strašni 42 cm možnarji; vse te tri stvari lahko povzroče, kar se je zdelo nemogoče, da namreč lahko Nemčija še Angliji mir na angleških tleh narekuje. Sir Edvard Greyu se bližajo hude ure.

popolnoma posrečil.

Obskrba naših čet je sijajna, sanitetna služba izvrstna, kakor sem se na svoje oči prepričal.

KAKO JE BILA ODLOČENA ZMAGA NAD SRBI.

Dunaj, 1. oktobra. Pri zadnjih srbskih bojih je zagrabil princ Jurij srbsko zastavo, da bi zadržal bežeče Srbe. Nekaj avstrijski praporščak je streljal na prince: ki je bil obdan od srbskih vojakov. Drugi strel praporščaka je zadel prince Jurija, katerega so bežeči Srbi odnesli seboj. S tem je bila naša zmaga odločena.

SRBIJA NE VE VEČ KAM Z RANJENCI.

Dunaj, 1. oktobra. »Politische Korespondenz« poroča iz Soluna: Iz Srbije so došla poročila, da vlada veliko pomanjkanje na zdravnikih, kirurghih, strežnicah, obvezah i. t. d. To pomanjkanje se zlasti zadnje čase silno hudo občuti. Srbi ne vedo več kam bi svoje ranjence spravili. Pravijo, da se je srbska vlada obnila za pomoč na Grško, naj bi sprejeli srbske ranjence v grške bolnišnice. To prošnjo da je grška vlada odrekla.

NAPAD NA PAŠIČA.

Sofija, 1. oktobra. »Utro« poroča iz Niša, da so srbski častniki dvakrat ustrelili na Pašiča, ki se je peljal v avtomobilu. Pašič ni bil zadet. Častniki so pobegnili.

SRBSKE GROZOVITOSTI V MAKEDONIJI.

Sofijski »Mir« pripoveduje: Brzjavka iz Strumice poroča: Semkaj je prišlo mnogo beguncev iz Macedonije, ki pripovedujejo, da je bolgarsko prebivalstvo v Bitolju, Kruševu, Ohridi, Prilepu, Tikvišu itd. po zapovedi srbske vlade izpostavljeno največjim zlostavljanjem srbskih čet. Moško prebivalstvo ubijajo, ženske onečaščujejo, premoženje jim pa vzamejo. V Maleševu so prišle nove srbske čete s četami iz Kočane pod vodstvom nekega Ivana Babunkega. Te čete so bolgarsko prebivalstvo oplenile, zlostavljale in večinoma pobile. Med drugimi je pobit Dimitrije Georgijev, učitelj iz Vladimirovega Sela. Samo malo jih je ostalo živih, med njimi G. Aleksov in G. Grigrovski, ki pripovedujeta, da so Srbi uničili vse, kar je bilo v bolgarskih rokah. Položaj bolgarskega prebivalstva postaja od dne do dne

slabši, zato beži vse, kar le more. Srbski četaši so pripovedovali, da imajo zapoved od srbske vlade, uničiti vse Bolgare na srbskem zemljišču.

UPOR V MAKEDONIJI.

Dunaj. »Südslavische Korrespondenz« poroča iz Soluna: V Velešu so uničile bolgarske čete vladno palačo in pogonale v zrak veliko skladišče orožja. Prebivalstvo, izmzgano vsled vojnih dajatev, je ostalo brez sredstev in se pripravljalo, da se pridruži splošnemu uporu. Bolgarske čete pod vodstvom znanega voditelja Sandanskega, pustijo zemljo. V srbskih krogih se boje, da se bo ogorčenemu prebivalstvu v Kočanih in Štipu posrečilo, da se pridruži arnavtskim četam, ki se nahajajo v severozahodni smeri proti Skoplju pri Prizrenu in Dibri. Cesta do Skoplja je zasedena od vojakov. Mnogo sto bolgarskih in mohamedanskih rodbin beži iz vstaškega ozemlja na mejo. Za srbsko vladu je položaj izredno resen in nevaren.

Solun. Boj med vstaši in srbskimi četami traja naprej. Število vstašev se

čezdalje bolj množi. V veleškem okrožju pri vasi Skatšanci je prišlo do vroče bitke. Srbi so izgnali 160 ljudi in niso mogli preprečiti uničenja železniške proge, ki so jo vstaši razdrli v daljavi 5 km. Drugi dan so vstaši dobili pomoč, prišlo je okoli 300 dobro oboroženih vstašev; Srbe, katerim je zapovedoval major Stepanovič, so zagnali v beg.

SERBIJI GRE TRDA.

Sofija, 1. oktobra. Notranje ministstvo je dobilo iz Strunice sledeče poročilo: V zadnji noči je prišlo sem 100 novih beguncev iz Štipa. Pripovedujejo strašne reči. Mesto so obklopile srbske čete, ki so možke s silo odvedle v armado. Med orožniki in prebivalstvom je prišlo dvakrat do spopadov. 283 družin, katerih glavari so pobegnili v Bolgarijo so zaprli. Vrše se v mestu in v okraju grozne preiskave.

KOLERA V NIŠU.

Solun. Kolera tako divja v Nišu, da se tamošnji diplomatični zastopniki pripravljajo, da odpotujejo iz Niša.

BREZUSPEŠNA POTA ANGLEŽEV V BOLGARIJI.

Carigrad, 1. oktobra. Dopisnik carigradskega lista »Tasvir i Efkiyas«, v Sofiji piše svojem listu. Po izjavah, ki jih je dobil od Radoslava in Genadijeva in drugih politikov, ni imela snubitev Bukstona v Bolgariji nobenega uspeha. Tudi delovanje opozicije nima nobenega učinka na vlado in javno mnenje. Bolgarska vlada bo ohranila prisrčne vezi s Turčijo tudi naprej.

Boji med Nemci in Japonci.

Tokio, 1. oktobra. Uradni list javlja, da so padli pri nekem spopadu v bližini Singtau trije japonski vojaki in 12 ranjenec.

Tokio, 1. oktobra. Japonske čete so preteklo nedeljo napadle nemške čete 5 milj daleč od mesta Tsingtau.

JAPONCI POMAGAJO TROJNEMU SPORAZUMU S ČAJEM.

Ker so Združene države energično ugovarjale, da bi Japonci vojake v Evropo odposlali, hočejo Japonci zdaj svojim zaveznikom drugače pomagati. Iz Peterburga se namreč poroča, da so japonski trgovci poslali v Rusijo, Francijo, Anglijo in v Belgijo po 10.000 kg čaja.

Rumunski kralj nevarno obolel.

Zadnje dni se je, kakor iz Bukarešte poročajo, zdravje obolelega rumunskega kralja Karola resno poslabšalo. Zdravniki se že za življenje visokega bolnika boje. Kralj boleha že dolgo na nevarni bolezni v želodcu; bolezen se je sedaj tako razširila, da so na najhujše pripravljani, ker se bolnik brani zdaj kaj jesti. Kralj Karel je bil rojen 20. aprila leta 1839. Z ozirom na važen čas, v katerem se zdaj nahajamo, mora postopati Rumunija skrajno previdno in se zato misli na to, da se pod predsedstvom prestolonaslednika poveri kraljevska oblast regentstvu, ki bo med kraljevo boleznijo vladalo. Ministrski svet bo o tem v Sinaji sklepal.

Kolera.

KOLERA V SEVERNIH PROVINCAH.

Dunaj, 1. oktobra. Sanitetni oddelek notranjega ministristva poroča: Dne 30. septembra so se konstatirali sledeči slučaji azijske kolere: 3 na Dunaju, 1 v Brnu, 2 v Bielici, 1 v Tišinu v Šleziji in 1 v Biali v Galiciji. Vsi bolniki so prišli s severnega bojišča.

ANGLEŽI IZPOSTAVLJAJO EVROPO NEVARNOSTI KUGE.

Norveški minister za socialno dobrodelnost razpošilja okrožnico, ki izvaja, da je izbruhnila kuga v Birmi, v Tonkinu, na Formozu, na celim Japonskem in v Egiptu. Kuga v angleških kolonijah je zato nevarna Evropi, ker lahko Indijci kot angleški vojaki занesejo kugo v Evropo.

Razna poročila.

ORDONANČNI ČASTNIK RAJNEGA PRESTOLONASLEDNIKA PADEL.

Dunaj, 1. oktobra. Zadnji ordonančni častnik rajnega prestolonaslednika Franca Ferdinanda, Engelbert Pilz, je padel na bojišču.

VESTI, DA SO ITALIJANI ZASEDLI VALONO, NERESNIČNE.

Rim, 1. oktobra. (Kor. ur.) »Agenzia Stefania« poroča: Nekateri listi so prinesli vest, da so italijanske čete zasedle Valono. To poročilo je brez vsake podlage.

LOV ZA TRGOVSKIMI LADJAMI.

Kristijanija, 1. oktobra. Francoske vojne ladje so norveško ladjo »Benestrat« na Atlantskem morju dne 29. septembra ustavile in v Brest prepeljale.

ZELEZNA RUDA — KONTERBANDNO BLAGO.

Stockholm, 1. oktobra. Časopisi na Švedskem so zelo nejevoljni, ker je Anglija železno rudo kot konterbando razglasila. List »Dagens Miheter« pravi: Z nejevoljo in grenkobo v srcu opažamo ta angleški korak, ki zelo težko oškoduje gospodarstvo Švedije, ki čuva odkritosrčno nevtralnost.

Dnevne novice.

+ Cesarjev god bo v nedeljo 4. oktobra. Že v soboto naj zaplapolajo iz vseh hiš zastave, znamenje naše vdanosti in naših želja, da Bog ohrani ljubljenegega vladarja na čelu srečnih svojih narodov še dolgo vrsto let!

+ Umrl je v Celju 29. m. m. ob 6. uri zvečer kapucinski provincijal P. E d v a r d B e r v a r.

+ Na razna vprašanja, kam naj občinstvo pošilja razno perilo, dalje gorke spodnje obleke itd. za vojake na bojnem polju, sporočamo, naj se vse te stvari pošiljajo na naslov: Deželni dvorec v Ljubljani, za vojake na bojnem polju. Pri pošiljavi naj odposiljatelj izrazi svoje želje. Tja naj se tudi pošilja po raznih župnišah nabrana ovčja volna, katero se namerava darovati. Odbor bo potem preskrbel, da se bo volna spredla. Kjer bi hoteli kaj volne prodati, naj javijo pogoje na isti naslov. Apeliramo pa na največjo požrtvovalnost, ki naj bode primerna velikim dnem. Tudi razni drugi predmeti, katere smo zabeležili v »Oklicu« v sobotni številki, se hvaležno sprejemajo. Dobrodošle so tudi kranjske klobase in domače salame, prekajeno meso, za posebne slučaje dober konjak in pristni brinjevec in slivovka. Vsa županstva, župne urade in društvena predstojništva prosimo, naj »Oklic«, priobčen v sobotni številki »Slovenca« na strani 4., ljudstvu tolmačijo in pospešujejo dobrodelnost za naše junake. Občinstvo posebno v Ljubljani in okolici pa prosimo, naj pošlje na naslov »Deželni dvorec v Ljubljani« mnogo stare obleke, ki se nujno rabi za uboge begunce. Obleka je lahko vsakovrstna, vsa bo dobrodošla in se bo porabila. Denarni darovi naj se pošiljajo na naslov Deželna pomožna akcija, Deželni dvorec.

— Vojnopoštni tovorni promet začasno ustavljen. Uradno se poroča: Nemogoče je ogromne množine zavojev dostaviti na bojiščih tako hitro, kakor se oddajajo na tisočerihi domačih poštinih uradih, ker so vojne komunikacije v polni meri zaposlene tudi z dovažanjem vseh ostalih potrebščin za armado. Da se zagotovi redna dostava vseh dosedaj došlih zavojev za vojake in se izogne obratnim motivam, ki bi bile sicer neizogibne, ter da se v kratkem ponovno omogoči pošiljanje zimskih stvari, je potrebno, da se sprejemanje zavojev za vojno pošto ustavi dotlej, da bodo odpravljeni vsi dosedanja tisoči zavojev. Na poštinih uradih se oddaja voznopoštinih zavojev začasno zapre 2. oktobra zvečer. Kdaj se bodo zavoji za vojno pošto zopet lahko oddajali, se bo naznanilo.

— Dopisovanje z našimi vojnimi ujetniki in z našimi v sovražnikovih državah interniranimi državljani. Navadna pisma do teže vključno 100 gramov in poštne dopisnice se lahko pošiljajo poštne prosto tistim vojnim ujetnikom in internirancem, ki se nahajajo v Rusiji, Srbiji, Črnigori, Belgiji, Franciji in v Veliki Britaniji. Poročajo se, naj se naslovi teh pošiljatev napišejo izključno z latinskimi črkami in naj se na naslovni strani zgoraj razločno napiše opazka: »Prisonnier de guerre«. Posredovanje za te pošiljateve so prevzele sledeče nevtralne države: Rumunija za pošiljateve v Rusijo in v Srbijo, Italija v Črnogoro, Švica v Francijo in Nizozemska v Belgijo in v Veliko Britanijo. Iz navedenih držav smejo avstro-ogrski vojni ujetniki in interniranci po isti poti pošiljati pisma in dopisnice.

— Poštni in brzojavni promet z inozemstvom. Poštni plačilni nalogi so se zopet uvedli med Nemčijo in Avstrijo. Na Špansko in Portugalsko se lahko zopet pošiljajo poštni ovoji brez označbe vrednosti. Pristojbina za poštni ovoj na Špansko znaša 2 kroni, na Baleare 2 K 25 vin., na Portugalsko in na Kanarske otoke pa 2 K 50 vin.

— Samoumor cesarjevega komornika. Iz Badena poročajo: 64 letni cesarski komornik grof Ivan Cziraki se je ustrelil in se smrtnonevarno ranil. Vzrok: finančnejne težave.

— Sin ravnatelj južne železnice padel. Sin prometnega ravnatelja južne železnice Nestler, poročnik Nestler 8. ulanskega polka, je bil v bitki pri Lvovu v glavo zadet in je umrl. Kroglja

ga je zadela v trenutku, ko se je s konja sklonil, da potegne na svojega konja nekega ranjenega tovariša.

— Beguncev iz Galicije je sedaj na Kranjskem okoli 2600, vstevši ravnokar došli transport 400 beguncev. Nastanjeni so v okrajih Postojna (največ), Logatec, Kranj, Radovljica, Kamnik, Ljubljanska okolica, Krško, Novo mesto, Črnomelj, Litija. Prišli so sem v silni bedi, naše ljudstvo jih je prijazno sprejelo. Iz Litije se nam poroča: Sem je došlo 200 Poljakov-beguncev. Tu so prenočili in drugi dan so bili odposlani po občinah v višnjegorskem sodnem okraju. Rusinski kmetje so oblečeni v domačo platneno obleko in v kožuhih s kučmami. Ženske navadno. Tukaj so begunci vzbujali dovolj sočutja, posebno ženske z malimi otroci. Za potrežbo so bili silno hvaležni. So zelo skromni in mirni. Kot unijati so zelo pobožni, vsi so šli v cerkev in spodbudno molili in v cerkvi tla poljubovali. Veliko jih razume nemški, pa tudi njih jezik se lahko razume. Ker so dosti pretrpeli in na svoje oči videli grozote vojne, so še preplašeni in boječi. Res so usmiljenja vredni.

— Firme, ki se interesirajo za transport po morju, dobe v pisarni trgovske in obrtniške zbornice pojasnilo.

— Maksimalne tarife za moko. Ker vlada nepoučenost zaradi masimalnih tarif za moko na Kranjskem, opozarjamo, da je c. kr. deželna vlada z razpisom z dne 19. septembra 1914, št. 27.744 razveljavila maksimalne tarife za prodajo pšenične moke, ržene moke, koruzne in ajdove moke v množinah po 100 kg in več. V veljavi so sedaj samo maksimalne tarife za moko v detajlni prodaji.

— Visokošolski profesor usmrtil svojega sinčka. Profesor tehniške visoke šole inž. dr. Alojzij Schneider, nadinspektor avstrijskih železnic je na Dunaju ustrelil svojega šestletnega sinčka in sebe. Vojni dogodki so ga silno vznemirili. Kot strokovnjak je vodil zgradbo raznih železniških mostov in kolodvorov na cesarja Ferdinanda severni železnici.

— Odlikovan Tržičan. Z malo srebrno kolajno za hrabrost je bil odlikovan v Trebinju v Hercegovini Tržičan Marij Vatovac.

— Razredna loterija. Dobitek 5000 kron je zadela št. 11.920.

BOJ MED ANGLEŠKO IN NEMŠKO VOJNO LADJO V MEKSIKANSKEM ZALIVU.

New-York. Pri Mobile v državi Alabama je prišlo do boja med angleško križarico in neko manjšo nemško bojno ladjo, ki se je potopila.

Ljubljanske novice.

Ij Za zmago! Na sestanku katehetov dne 30. septembra se je sklenilo, da se priredi v soboto, dne 3. oktobra, ob pol štiri popoldne v ljubljanski stolnici mladinska pobožnost za zmago. Ta dan praznujejo šole god Njega Veličanstva avstrijskega cesarja in je kaj primeren, da se mladina ljudskih šol zbere k posebni cerkveni molitvi pred prestolom Najvišjega in da prosi blagoslova in sreče domovini. — Udeležba je neprisiljena. Katehet je priporočil po svojih šolah to zadevo, učiteljstvo pa bo, tako je upati, radevolje prišlo k nadzorstvu. Deklice se zbera na ženski, dečki na moški strani cerkve. Drugo občinstvo naj za to priliko cerkev prepuusti samo mladini, da ne bo pretesno. — S p o r e d : 1. Pesem na čast presvetemu Srcu Jezusovemu. 2. Nagovor kanonika Ign. Nadraha. 3. Marijina pesem. 4. Litanijske presvetege Srca Jezusovega z molitvami ob vojnem času. 5. Blagoslov z Najsvetejšim. 6. Cesarska pesem, ki jo pojejo vsi navzoči. — Petje oskrbi kongregacija šolskih mladenk in gojenke višjih razredov šentjakobske šole.

Ij Pater Valerijan Učak, duhovnik nemškega viteškega reda, je bil prestavljen kot mestni kaplan iz Ljubljane v Ormož. Zelo priljubljenega in apostolsko delavnega gospoda bomo v Ljubljani zelo pogrešali. Bil je v Ljubljani osem let in je bil ena najbolj simpatičnih osebnosti med ljubljansko redovno duhovščino. V Ormož ga spremljajo naše želje, naj bi tudi tam žl mnogo uspehov v svojem cerkvenem delovanju.

Ij Shod križevniške moške kongregacije se vrši v nedeljo, dne 4. oktobra radi celodnevnega češčenja ob petih in ne ob 6. uri zvečer.

Ij Na južnem bojišču je padel g. Valentin Accetto, sin ljubljanskega stavbenika.

Ij Ranjen se je vrnil s severnega bojišča urednik »Gostilničarskega Vestnika«, g. M e n c i n g e r.

Cenjene poljedelce opozarjamo, da staroznana tvrdka Ph. Mayftrh & Co., tovarna poljedelskih strojev, Dunaj, II., vzdržuje svoj obrat in je v stanu, da dobavi vse za poljedelstvo, vino- in sadjerejo potrebne stroje.

Angleži zaplenili španske bojne ladje.

Dunaj, 1. oktobra. Angleška admiraliteta je zaplenila v dveh ladjedelnihcah španske vojne ladje, ki so bile v delu.

Sirah pred minami.

LAŠKA RIBIŠKA LADJA POTOP-LJENA.

Rim, 1. oktobra. Listi poročajo iz mesta Rimini: Ribiška ladja »Michele Morosini« je dne 29. septembra zvečer, 15 km od laške obali, na ribjem lovu zadela na plavajočo mino in se je potopila. Pri tem je utonilo 10 oseb.

PO ADRIJANSKEM MORJU PLAVAJO MINE.

Rim, 10. oktobra. »Tribuna« poroča iz Ankone: Dne 29. septembra ob 7. uri zjutraj sta lovili 10 km proč od Sinigaglia ribe dve laški ribiški jadrnici. Ena njh, »Alfredo P.«, je zadela na mino in se potopila. Devet mož je utonilo, enega so rešili ribiči druge jadrnice, »Alberto P.«. Ribiči so bili doma iz Fano, kjer je dogodek napravil veliko vznemirjenja.

LAHI LOVE MINE.

Rim, 1. oktobra. Ministrstvo za mornarico je odredilo, da odplujeta iz Tarenta dve bojni ladji z vsemi pripravami za odstranitev pomorskih min.

Spor radi Dardanel.

ANGLEŠKA ZAHTEVA, DA SE MORAJO DARDANELE ODPRETI.

Carigrad, 1. oktobra. Angleški poslanik je zahteval, da se morajo Dardanele odpreti. Turška vlada je izjavila, da je pripravljena to storiti, če Angleška odpravi izpred Dardanel svojo mornariško policijo in odpokliče vojne ladje. Rusija se bo najbrže pridružila nastopu Angleške.

LAŠKE IN FRANCOŠKE TRGOVSKE LADIJE V BOLGARSKEM PRISTANIŠČU.

Sofija, 1. oktobra. V Dedeagač so pripluli 4 laški in 2 francoske parnika. Turška vlada jim ni dovolila prehoda skozi Dardanele.

FRANCOŠKE IN ANGLEŠKE LADJE ZAPUSTILE DARDANELE.

Carigrad, 1. oktobra. (Kor. urad.) Turška vlada je dobila poročilo, da so angleške in francoske ladje vsled nastopa Turčije zapustile Dardanele. Nahajajo se sedaj v bližini otoka Tenedos.

Sporazum med Grško in Turčijo.

SPORAZUM MED GRŠKO IN TURČIJO.

Carigrad, 1. septembra. (Kor. urad.) Po poročilih iz avtentičnih virov sta se grška in turška vlada glede na zadnji not o zaplenjenju posestev mohamedancem v Makedoniji in v Epiru tako sporazumeli, da se sedež turško-helenske naseljevalne komisije premesti iz Smirne v Carigrad, da prouči in pospeši rešitev vprašanja o izmenjavi posestev med Grki (begunci iz Male Azije) in mohamedanci.

Ultimatum Angleške egiptovskemu kedu.

Carigrad, 1. oktobra. Angleška je poslala egiptovskemu kedu, ki se nahaja v svoji poletni vili v Carigradu, ultimatum, da mora tekom 48 ur zapustiti Carigrad.

Angleška snubi Italijo.

Rim, 1. oktobra. Čuje se, da bo angleški državni tajnik sir Grey potoval v Rim.

